

Tieslietu ministrija

Brīvības bulvāris 36, Rīga, LV-1536; tālr.: 67036801, 67036716, 67036720; fakss: 6721082;
e-pasts: pasts@tm.gov.lv; www.tm.gov.lv

Rīgā

16.07.2024. Nr. 1-11/2359

Pēc pievienotā saraksta

Par turpmāko tiesisko sadarbību ar Krievijas Federācijas kompetentajām iestādēm

Tieslietu ministrija kā iestāde, kas pildīja Latvijas centrālās iestādes funkcijas *Līguma starp Latvijas Republiku un Krievijas Federāciju par tiesisko palīdzību un tiesiskajām attiecībām civilajās, ģimenes un krimināllietās* (turpmāk – Līgums) ietvaros, informē par tiesisko sadarbību ar Krievijas Federācijas kompetentajām iestādēm pēc Līguma spēka zaudēšanas, pamatojoties uz likumu “Par Latvijas Republikas un Krievijas Federācijas līguma par tiesisko palīdzību un tiesiskajām attiecībām civilīetās, ģimenes lietās un krimināllietās denonsēšanu”.

Atbilstoši minētā likuma 2. pantam Līgums zaudēs spēku Līguma 80. pantā noteiktajā laikā un kārtībā. Proti, Līgums būs spēkā līdz brīdim, kad beigsies sešu mēnešu termiņš no Latvijas rakstiskā paziņojuma par nodomu pārtraukt šī līguma darbību sniegšanas dienas. Tādējādi, ņemot vērā Ārlietu ministrijas attiecīgi nosūtīto paziņojumu par denonsēšanu, Līgums ir spēkā līdz **2024. gada 12. augustam**.

Pēc Līguma darbības izbeigšanas starptautiskā sadarbība krimināllietās starp Latvijas Republiku un Krievijas Federāciju tiks īstenota, pamatojoties uz starptautiskajām konvencijām, piemēram, *Eiropas Padomes 1959. gada 20. aprīļa Konvenciju par savstarpējo palīdzību krimināllietās* un tās Papildu protokoliem vai *Eiropas Padomes 1983. gada 21. marta Konvenciju par notiesāto personu nodošanu soda izciešanai* un tās Papildu protokolu. Neskatoties uz to, ka Krievijas Federācija nav vairs Eiropas Padomes dalībvalsts, tā turpina piemērot Eiropas Padomes konvencijas. Papildu informācija par Eiropas Padomes konvenciju piemērošanu krimināltiesiskajā sadarbībā ar Krievijas Federāciju ir atrodamā Eiropas Padomes tīmekļvietnē: www.coe.int.

Savukārt civilīetās, ievērojot to, ka gan Krievijas Federācija, gan Latvijas Republika ir attiecīgo Hāgas konvenciju dalībvalstis, turpmāk tiesiskā sadarbība varētu tikt nodrošināta minēto konvenciju ietvaros. Proti, jautājumos par dokumentu izsniegšanu – *Hāgas 1965. gada 15. novembra Konvencijas par tiesas un ārpustiesas dokumentu izsniegšanu civilīetās vai komerclietās* ietvaros, pierādījumu iegūšanā – *Hāgas 1970. gada 18. marta Konvencijas par pierādījumu iegūšanu ārvalstīs civilīetās vai komerclietās* ietvaros, bērnu tiesību aizsardzības jautājumos – *Hāgas 1996. gada 19. oktobra Konvencijas par jurisdikciju, piemērojamiem tiesību aktiem, atzīšanu, izpildi un sadarbību attiecībā uz vecāku atbildību un bērnu aizsardzības pasākumiem* un *Hāgas 1980. gada 25. oktobra Konvencijas par starptautiskās bērnu nolaupīšanas civiltiesiskajiem aspektiem* ietvaros.

Līguma spēka zaudēšana nenozīmē to, ka Krievijas Federācijas tiesu nolēmumi turpmāk vairs netiks iesniegti atzīšanai un izpildei Latvijas Republikas teritorijā. Situācijās, kad Latvijas tiesā tiek lūgta tāda ārvalsts tiesas nolēmuma civilīetā atzīšana un izpilde, ar kuru Latvijai nav

noslēgts tiesiskās palīdzības līgums vai nepastāv cita savstarpēji saistoša vienošanās, kas ietver nolēmumu atzīšanas un izpildes nosacījumus, tiek piemērots Civilprocesa likuma F daļā "Starptautiskais civilprocess" ietvertais regulējums.

Saskaņā ar minēto regulējumu Latvijas tiesai, ja saņemts attiecīgs pieteikums, jāvērtē ārvalsts tiesas nolēmums, un tā neatzīšana ir iespējama, ja pastāv kāds no Civilprocesa likuma 637. panta otrajā vai trešajā daļā ietvertajiem neatzīšanas pamatiem. Civilprocesa likumā ietvertie neatzīšanas pamati pēc būtības ir līdzīgi Līguma 56. pantā ietvertajiem neatzīšanas pamatiem. Civilprocesa likuma 637. panta otrās daļas 6. punkts paredz, ka ārvalsts nolēmumu neatzīst, ja tā atzīšana ir pretrunā ar Latvijas sabiedrisko iekārtu. Civilprocesa likumā ietvertā sabiedriskās iekārtas atruna būtībā ir līdzīga Līguma 18. pantā ietvertajam ierobežojumam sniegt tiesisko palīdzību Latvijas Republikas suverenitātes un drošības apdraudējuma vai Latvijas Republikas tiesību galveno principu neatbilstības gadījumā.

Savukārt, ja nepastāv līgums ar ārvalsti par krimināltiesisko sadarbību, starptautiskā sadarbība kriminālprocesā, piemērojot Kriminālprocesa likuma C daļas noteikumus, pamatojoties uz Kriminālprocesa likuma 675. panta trešo un ceturto daļu var notikt vienīgi tad, ja tiek ievērota savstarpējība, proti, ja Krievijas Federācija apliecinātu, ka sniegs palīdzību, ievērojot tādus pašus principus kā Latvija. Kriminālprocesa likuma 751. pants detalizēti nosaka ārvalstī pieņemtā sprieduma krimināllietā atzīšanas un soda izpildes atteikuma iemeslus, piemēram, ja ir pamats uzskatīt, ka sods noteikts personas rases, reliģiskās piederības, tautības, dzimuma vai politisko uzskatu dēļ, vai ja nodarījums atzīstams par politisku vai militāru; ja soda izpildīšana būtu pretrunā ar Latvijas starptautiskajām saistībām pret citu valsti; ja soda izpildīšana var kaitēt Latvijas valsts suverenitātei, drošībai, sabiedriskajai kārtībai vai citām būtiskām interesēm; ja soda izpildīšana būtu pretrunā ar Latvijas tiesību sistēmas pamatprincipiem u.c. Taču minēto regulējumu varēs izmantot vienīgi tādā gadījumā, ja tiks ievērots iepriekš minētais savstarpējības princips.

Līdz ar Līguma darbības izbeigšanu starp Latvijas Republiku un Krievijas Federāciju nav citu starptautisku sadarbības instrumentu attiecībā spriedumiem, kas skar nozieguma rezultātā nodarīto zaudējumu atlīdzību, mantojuma lietās, aizgādībā esošo personu tiesību un interešu aizsardzības jautājumos, (otrā laulātā bērna) adopcijas gadījumā, pilsonības jautājumos, kā arī varētu tikt būtiski apgrūtināta iespēja iegūt no Krievijas ziņas par radniecību vai citas ar civilstāvokļa aktu reģistriem saistītas ziņas.

Tāpat jāņem vērā, ka tiks izbeigts arī Līguma 14. pantā paredzētais atbrīvojums no izdevumiem par tiesiskās palīdzības sniegšanu.

Vienlaikus jānorāda, ka Latvijai ir saistošas Eiropas Savienības tiesību normas un tās savu saistošo spēku nezaudē tikai tādēļ, ka tiesiskajās attiecībās ir iesaistīts trešās valsts pilsonis. Piemēram, *Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 1215/2012 (2012. gada 12. decembris) par jurisdikciju un spriedumu atzīšanu un izpildi civillietās un komerclietās* paredz, ka regulā minētie jurisdikcijas noteikumi ir attiecināmi arī uz atbildētājiem, kas atrodas trešajās valstīs.¹ Līdz ar to arī attiecībās ar Krievijas Federāciju ir piemērojams ne tikai Latvijas Republikas normatīvais regulējums, bet arī Eiropas Savienības tiesību normas, kas ir tieši piemērojamas Latvijā.

Tieslietu ministrija ir sagatavojusi un pielikumā pievieno informatīvus grafikus par turpmāko tiesiskās sadarbības īstenošanu. Papildu informācija par Līguma līdzšinējās piemērošanas aspektiem, kā arī turpmāko tiesisko sadarbību ar Krievijas Federācijas kompetentajām iestādēm ir pieejama gan Jurista Vārda tematiskajā laidienā "*Diskusija par Latvijas un Krievijas tiesiskās palīdzības līgumu: atstāt spēkā vai denonsēt*", gan Latvijas Vēstneša portālā www.lvportals.lv sadaļā: "*Denonsējot Latvijas–Krievijas līgumu, tiesisko sadarbību turpinās uz starptautisko konvenciju pamata*" un "*Kā Latvijas–Krievijas līguma denonsēšana ietekmēs atsevišķas tiesiskās sadarbības jomas*".

Pielikumā:

¹ Briseles I regulas 6. pants.

- 1) Infografika Nr. 1 "Līguma tvērumā noteikto jautājumu turpmākā īstenošana" uz 4 lapām;
- 2) Infografika Nr. 2 "Krievijas Federācijas tiesas nolēmuma civillietās atzīšanas un izpildes procedūra Latvijas Republikas teritorijā" uz 2 lapām;
- 3) Infografika Nr. 3 "Latvijas Republikas tiesas nolēmuma par parāda piedziņu vai zaudējumu atlīdzību atzīšanas un izpildes procedūra Krievijas Federācijas teritorijā" uz 1 lapas.

Ar cieņu
valsts sekretāra vietniece
tiesu jautājumos

I.Ilgaža

Jumakova 67036866
Anastasija.Jumakova@tm.gov.lv